

Crítica

AGUSTÍ, David. *Historia breve de Cataluña*. Barcelona: Sílex, 2003. 225 p.

ALBERTÍ, Jordi. *Germinabit: l'expressió religiosa en llengua catalana al segle XX*. Barcelona: Bisbat de Girona, 2003. 81 p.

BALSACH, Maria-Josep; FAXEDAS, M. Lluïsa. *Després de l'informalisme: Alechinsky, Appel, Baselitz, Corneille, Manessier, Miotte*. Girona: Museu d'Art de Girona, 2003. 29 p.

BERGA, G. *Diferents, però iguals*. Girona: Rei, 2003. 14 p.

BESALÚ, Xavier; FEU, Jordi. *Pobresa, marginació i exclusió social a la Garrotxa*. Olot/Girona: Caritas Garrotxa/Universitat de Girona, 2003. 328 p.

BONNÍN i SOCIAS, Catalina. *Aurora Bertrana: l'aventura de la vida*. Girona: Diputació, 2003.

BORDOY COLOMER, Joaquín [et al.]. *Gestión ambiental en la ejecución de obras*. Girona: Construcciones Rubau, 2003. 238 p.

CALZADA, Arcadi [et al.]. *El món de Goya a la Fundació Lázaro Galdiano*. Girona: Caixa de Girona, 2003. 225 p.

CALZADA, Arcadi [et al.]. *Exposició antològica de Marian Vayreda i Vila (1853-1903)*. Girona/Olot: Caixa de Girona/Ajuntament, 2003. 238 p.

CARBÓ-DORCA, Ramon. *Cap de mil·lenni*. Girona: CCG, 2003. 66 p.

CASADEVALL, Margarida; MUÑOZ, Marta. *La diversitat de formes de reproducció en peixos*. Girona/Palamós: Universitat de Girona/Museu de la Pesca, 2003. 19 p.

CUYÀS, Manuel. *Vint i Jordi Pujol: confessions de persones que l'han conegut*. Vic/Girona: Eumo/El Punt, 2003. 22 p.

DDAA. *Actas del V Congreso Nacional de Historia del Papel en España*. Sarrià de Ter: Asociación Hispánica de Historiadores del Papel/Ajuntament, 2003. 596 p.

DDAA. *IX Assemblée d'Estudis sobre el comtat de Besalú: ponències i comunicacions*. Girona: Amics de Besalú, 2003. 205 p.

La població invisible

SALA PUIG, Xevi.

A l'altre barri.

CCG Edicions.

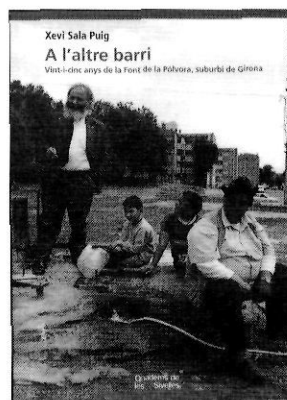
Girona, 2003.

208 pàgines.

La millor manera de conèixer la realitat d'un barri és saber l'opinió de les persones que hi viuen, deixar fer l'avaluació interna als seus propis habitants, escorcollar entre els habitatges, «patejar-te» els seus carrers, fer un treball d'investigació... Tot això et portarà als racons més inversemblants de la vida d'aquesta part de la ciutat.

Mesos caminant, preguntant, investigant, convocant, insistint, predicant, escoltant, animant, aguantant, escrivint, esborrant, fotografiant... han permès crear una obra sobre la realitat d'un barri oblidat, volent o sense voler, per la resta de ciutadans i de part de l'engraellat polític, social i polític de la ciutat que l'acull.

Des de sempre totes les ciutats han tingut i tenen barris centrals, on resideix la major part de la població benestant, i els barris perifèrics, normalment poc coneguts per aquests, on viuen els immigrants i els grups marginals. Des de fa un temps darrere d'aquests barris perifèrics s'ha creat un cinturó amb habitatges unifamiliars on les famílies que vivien en els barris centrals situen els seus domicilis

fugint del trànsit i del soroll, això sí, sempre allunyats a una distància prudencial dels barris perifèrics marginals. Aquests barris fantasmes i desconeguts malviuen d'esquenes a la societat veïna. No hi ha traspàs d'habitants d'un tipus de barri a l'altre, el desconeixement de la realitat dels barris invisibles és total, ningú gosa anar a passejar, a comprar, a conèixer aquests barris, és millor ignorar-los, no conèixer-los, per no tenir remordiment de consciència. És millor ignorar, defugir la realitat, malgrat saber que existeix.

En Xevi Sala i Puig ha fet una immersió en un d'aquests barris, la Font de la Pólvera, de Girona. Personatges clau en la història del barri donen la seva visió de la vida diària del barri. La radiografia més perfecta, la història més creïble del barri és relatada per l'autor transcrivint les opinions d'aquestes persones directament relacionades amb Font de la Pólvera. Realitats increïbles, anècdotes

que et fan somriure, relats grisos i més d'un de preocupant, et submergeixen en una realitat desconeguda.

L'autor ha estat valent en crear una obra que sap que no interessarà una part dels ciutadans, els que prefereixen amagar el cap sota l'alta i no acceptar la realitat que els envolta, però sap que a d'altres els farà reflexionar i ser més sensibles amb aquesta part de població rebutjada i invisible.

Cristòbal Sánchez

Salvar els mots, salvar el poble

CASELLAS, Fèlix i CASELLAS, David.

Vocabulari de les comarques gironines.

La Busca edicions SL.

Barcelona, 2003.

733 pàgines.

El professor Fèlix Casellas Casademont, en la seva joventut, havia fet de barber tot ajudant el seu pare. I hom recorda perfectament aquell acabament de la feina, quan els barbers deslliuraven el client del drap protector, i mentre li espolsaven els cabells tallats que podien haver quedat enganxats a la roba, exclamaven en to complaent: «Servidor!».

Ara, el professor Casellas no ha pogut repetir la paraula, però l'ha evidenciada amb el resultat final d'una tasca que s'havia imposat per fer productiva una jubilació que, lamentablement, se li estroncà

aviat. Ha tornat a ser útil, a servir, i ho ha fet recollint a tall de *hobby* el vocabulari específic de les comarques gironines, és a dir, aquelles paraules emprades avui dia o que ho eren fa alguns anys i que no són documentades en el Diccionari Fabra o que hi figuren, en tot cas, amb un significat diferent. Casellas havia aplegat encara una bona garba de cançons, refranys, poemes, tradicions i altres materials que formarien més aviat un volum de temàtica folklòrica i que, amb bon encert, el seu fill David Casellas Gispert ha separat i deixat per a una altra ocasió. Així, doncs, l'obra final respon a la tasca entusiasta, benedictina i seriosa del pare, i a la intervenció rigorosa, depuradora i definitiva del fill, una col·laboració conjunta ja iniciada en vida del primer, de cara a aquesta obra mateixa i de cara a altres aportacions puntuals com ara els articles «Apunts de llenguatge» publicats a *El Punt* els anys 1988-89. El treball, estructurat en forma de diccionari, explica el significat de cada paraula o frase feta, esmenta la població o comarca on s'ha documentat i, si fa al cas, l'obra d'on s'ha recollit, aclareix conceptes amb exemples adients i, encara, a vegades, hi afegeix altres observacions complementàries ben útils. És evident que, ara que pretenem recuperar la nostra persona-

litat col·lectiva, tenir reunides les paraules que defineixen més concretament l'àmbit gironí –i, per tant, la manera d'expressar el pensament de la gent– és una feina positiva. És una forma de fer allò que deia el poeta: salvar els mots. I salvant els mots, contribuïm a la salvació del poble. Això és el que han fet amb encert els Casellas, pare i fill. Només hem de lamentar que l'edició no hagi pogut arribar a mans de l'antic professor de llengua de la Normal abans de la seva mort. D'alguna forma, però, en veurà el fruit. Ell i el seu fill, en lliurar-lo, poden repetir, complaguts: «Servidors!».

Joan Domènech Moner

Un retrat de la vida d'un poble

SOLANA SOLANA, Miquel.
La gent de Palafrugell, Població i migració del segle XV al segle XX.
Quaderns de Palafrugell, núm. 12.
Ajuntament de Palafrugell i Diputació de Girona, 2003. 124 p.

Dones i homes, d'ahir i d'avui, de totes les generacions i de totes les procedències són els protagonistes d'aquest nou volum de la col·lecció Quaderns de Palafrugell amb el títol tan adient de *La gent de Palafrugell*, simple i complet alhora. El llibre analitza els trets principals de l'evolució

de la població palafrugellenca i la seva relació amb les transformacions econòmiques i laborals.

L'estudi s'estén des de les dades més remotes de l'existència del «Palacio Frugelli» (any 988) fins al present. No hi manquen les referències més antigues (fogatges i registres parroquials), però, de manera molt encertada, el gruix més important de l'estudi comença a partir del Cens de Floridablanca de 1787, el qual demostra, en el cas de Palafrugell, l'esclat –durant tot el segle XVIII– dels primers indicis de la industrialització, que es consolidà al segle XIX. Però en cap moment el llibre es converteix en un catàleg de dades demogràfiques impossibles de pair ni d'interpretar, parany en què solen caure altres estudis demogràfics locals. Sens dubte, l'excel·lent professionalitat de l'autor n'és la causa. Miquel Solana, format en geografia i història, en sociologia i en demografia, autor d'una tesi doctoral sobre la demografia baixempordanesa, sap exacta-

ment on situar el límit entre les fredes xifres demogràfiques, l'explicació històrica i l'anàlisi sociològica. A més, amb un redacció àgil i precisa, aconsegueix un relat interessant, virtut absolutament inusual en els llibres d'aquesta temàtica.

Un dels mèrits de l'estudi és que a la pàgina 40 s'arriba al segle XX, i a partir d'aquí l'autor pot esplaïar-se en la història recent de la població palafrugellenca, enriquida amb un petit nombre d'històries de vides molt diverses, de persones ben conegudes, que aconsegueixen, encara més, augmentar l'interès de l'obra. A més, contínuament hi trobem descrits els contextos comarcal i nacional, fruit de la completíssima preparació de Solana, així com de la seva investigació doctoral. Per tant, mai és possible perdre's en la història ni en un localisme descontextualitzat, perills també presents en altres estudis demogràfics semblants.

Del segle XX, l'autor n'ha triat diferents moments, cadascun dels quals ens ofereix un retrat del Palafrugell de l'època. El primer és el cens de 1910, època de màxima esplendor de la indústria surera; a d'altres s'hi fa referència a través del text o de quadres il·lustratius i específics: la Primera Guerra Mundial, el primer turisme dels anys 30, la Guerra Civil, el *boom* demogràfic dels anys 60. Aquest darrer